

Եղիշե Չարենց

Դանթեական առասպել

IV

Եվ ահա մի օր մենք մտանք մի գյուղ,
Որ գտնվում էր ծովակի ափին:
Հրդեհված էր նա: Այստեղ ու այնտեղ
Մի քանի տներ դեռ մխում էին:
Իսկ ծովի կապույտ ջրերը հնչեղ
Դեռ երգում էին իրենց երգը հին:

Կարկաչուն, հնչուն մանուկների պես,
Դենքերին ժպիտ ու փրփուր փռած՝
Ալիքներն, անհոգ ու ժպտուն այնպես,
Վետվետում էին ու թռչում առաջ:
Անուշ ճիչերով պատմում էին մեզ
Հազար մանկական գրույց ու երազ:

Իսկ ավեր դարձած գյուղակն այլևր,
Ծեր, խորհրդավոր, որպես մեռած հայր,
Ննջում էր անվերջ իր սև նինջը խոր,
Մեռելաստանի իր նինջը մռայլ:
Եվ չէ՛ր հասկանում այդ ժիր, բախտավոր,
Չար ալիքների գրույցները չար:

Իսկ այգիների շորջպարը կանաչ
Ձգվում էր անծա՛յր ու անծա՛յր հեռու:
Բնությունը, գիրգ ստինքները բաց,

Ցուփ կնոջ նման հեթանոս, հլու
Պատրաստ էր ամե՛ն անցորդի առաջ
Իր աշնանային տոփանքը տալու:

Երկու ընկերով ներս մտանք այգին
Եվ տեսանք մեր դեմ խաղողի մի ծով:
Անձնատուր եղած բախտի քմայքին՝
Մնվել էր անմահ արևի բոցով:
Հովերը նրան օրորել էին
Կարկաշուն ծովի հեռո՛ւ գնդոցով:

Մոռացած մի պահ հոգնությունը մեր
Խոնջացած սրտի, փոշոտ ոտքերի
Մոռացած ամեն քանդում ու ավեր,
Բնության անճառ հմայքին գերի՝
Չորացած, ծարավ շրթունքները մեր
Վայելում էին բերքը տունկերի

Երբ տունկերի մեջ... տեսանք մի դիակ:
Խեղդամահ արված՝ ընկած էր մի ծեր:
Ընկած էր արնոտ խաղողների տակ՝
Նրանց սովերին ընկեր էր դարձել...
Ու չովել էին աչքերն այլանդակ՝
Չարհուրանքալի մեզ տալով հարցեր:

Ընկերս ճշաց ու ընկավ գետին:
«Չո՛ւր», շնջացին շրթերը նրա:
Մոայլ մոտեցա այգու ջրհորին,
Ամբողջ մարմնով կախվեցի վրա՝

Ուզեցի նայել հատակի ջրին
Ոչինչ չերևաց: Պարան կար: Առա,

Եվ կախ տվեցի անտակ հորի մեջ:
Լսեցի հեռու ճղփոցը ջրի:
Ու վեր քաշեցի ձիգ պարանը ես:
Դույր մի վայրկյան գարնվեց քարի.

Էլի՛ մի վայրկյան... Եվ հանկարծ ասես
Իմ դեմ ոգինե՛ր ելան շուրջպարի...

Չոսած աչքերով նայում էի ես
Դույլում օրորվող ջինջ, հատակ ջրին,
Որի մեջ մարմնի կիսանեխ մասեր
Հանդարտ, դանդաղկոտ օրորվում էին:
Ճիշը իմ կրծքում գսպելով հագիվ՝
Ջրհորի մոտից հեռացա լռին:

Հարբածի երեք, տարտամ քայլերով,
Որպես հալածված երկու ուրուններ՝
Մենք դուրս վազեցինք դեմքերով խռով,
Եվ սարսափահար հայացքները մեր
Ո՛չ այգի էին էլ տեսնում, ո՛չ ծով,
Ուր Մահն էր արդեն իր թույնը քամել...